

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казахский национальный педагогический университет имени Абая
Kazakh National Pedagogical University after Abai

ХАБАРШЫ

«Филология ғылымдары» сериясы
Серия «Филологические науки»
Series «Philological sciences»
№1(75)

Алматы, 2021

Алдаш А. Калька жолы арқылы жасалған термин тіркестердің орфографиялануы.....	9
Aldash A. Spelling terms conditions created by calking	
Алдаш А., Сейдамаст Ә.Қ. Тілдегі стандарттылық және тілдік бірліктердің стандартталуы (проблеманың қойылысы)	18
Aldash A., Siedamat A. Standardization in language and standardization of language units (to the problem statement)	
Алдашева К.С., Иманқұлова М.А. Қазақыландырылған лексикалық жаңалықтардың өзге тілдік әсерге қарсы иммунитеті (жалпы білім беру жүйесінің білім мазмұны негізінде).....	24
Aldasheva K., Imankulova M. Immunity of resistance of kazakhized lexic innovations to another language influence (based on the educational content of the general education system)	
Беласарова Ж.Т. Көне түркі тіліндегі септіктердің мағыналық және құрылымдық сипаты.....	32
Belassarova Zh. Semantic and structural characteristics of cases in the old turkic language	
Бугенова Л.А., Қаламбаева Г.Ә. Мемлекеттік тілдің даму көрсеткіші ретіндегі жарнама мәтіндері.....	40
Bugenova L., Kalambayeva G. Publication of texts as a documentary developer of the state language	
Есбосынов Е.З., Сулейменова Ж.М. Қазақ-түрік фразеологизмдерінің этнолингвистикалық сипаты.....	44
Yesbossynov E., Suleymenova J. Ethnolinguistic character of kazakh-turkish phraseological units	
Жиренов С.А. Қазақ мифологиясындағы орнитонимдердің тілдік бейнесі.....	48
Zhirenov S. Language picture of ornithonyms in kazakh mythology	
Жуманова А.К. Особенности процесса освоения иноязычных аббревиатур.....	53
Zhumanova A. Features of the process of learning foreign language abbreviations	
Жунусова Ж., Тулегенова М. Современная стратификация языковой системы: социоллингвистический аспект.....	58
Zhunussova Zh., Tulegenova M. Modern stratification of the language system: sociolinguistic aspect	
Жүнісова М.Ә., Қасенов Е.С. Ислам дәуірінің әдеби мұраларындағы тәрбие туралы паремиялогиялық бірліктер	63
Zhunissova M., Kasenov Y. Paremiological units about education in the literary heritage of the islamic age	

Казахский национальный педагогический университет имени Абая

ВЕСТНИК

Серия «Филологические науки», №1(75), 2021

Выходит с 2000 года.
Периодичность – 4 номера в год

Главный редактор
д.п.н., проф., академик НАН РК Б.У. Сманов

Редакционная коллегия:
Заместитель главного редактора:
д.ф.н., ассоц.проф. А.В. Танжарикова,

Научные редакторы:
д.ф.н., проф. Б. Абдигазинулы,
д.ф.н., проф. С.Ж. Абишева,
д.ф.н., проф. К.У. Есенова,

д.ф.н., проф., академик НАН РК З.М. Базарбаева,
д.ф.н., проф., академик НАН РК У.К. Калижанов,
д.ф.н., проф., академик НАН РК Д.Камзабекулы,
д.ф.н., проф., академик НАН РК Ш.Курманбаев,
д.п.н., проф., член-корр. НАН РК Ф.Ш. Оразбаева,
д.ф.н., проф. Л.В. Сафронова,
д.ф.н., проф. Г.Б. Мадиева,
доктор PhD, ассоц.проф. А.К. Жундибаева,
доктор PhD, и.о. ассоц. проф. Г.С. Каримова,
доктор PhD, и.о. ассоц.проф. Д.А. Сабирова

Члены международной редакционной коллегии:

д.ф.н., проф. У.М. Бахтикирсева (Россия),
доктор PhD, проф. И.З. Белобровцева (Эстония),
к.ф.н., доцент О.В. Касперс (Германия),
доктор PhD Э.Хоффманн (Австрия),
проф. А.Кудыма (США),
д.ф.н., проф. А.К. Киклевич (Польша),
д.ф.н., проф. Г.Л. Нефагина (Польша),
магистр, проф. Нонако Сусуму (Япония),
д.п.н., проф. А.Муратов (Кыргызстан),
д.ф.н. Сема Аслан Демир (Турция),
доктор PhD, проф. И.Барклай (США),
д.п.н., проф. Жанг Динжинг (Китай),
д.п.н., проф. Чан Динь Лам (Вьетнам),

Ответственный секретарь:

доктор PhD, и.о. ассоц.проф. А.М. Нурбаева

© Казахский национальный педагогический университет имени Абая, 2021

Зарегистрировано в Министерстве культуры и информации Республики Казахстан 8 мая 2009 г.
№10109-Ж

Подписано в печать 28.04.2021.
Формат 60x84 1/8. Объем 51.75
уч.-изд.л.
Тираж 300 экз. Заказ 110.

050010, г. Алматы,
пр. Достык, 13. КазНПУ им. Абая

Издательство «Ұлағат» Казахского национального педагогического университета имени Абая

- Ibrayeva Zh., Zhaksylykkyzy K.** The role of neurolinguistics research in the study of bilingualism..... 67
- Ибраева Ж.К., Жақсылыққызы Қ.** Билингвизмді зерттеу үдерісіндегі нейролингвистикалық зерттеулердің рөлі
- Қосымова Г.С., Ахматкулова Л.Х.** Қазақ және өзбек тілдеріндегі лексикалық мағына..... 73
- Kossymova G., Akhmatkulova L.** Lexical meaning of words in kazakh and uzbek languages
- Namazova F.** Characteristics of drama genre and drama language 79
- Намазова Ф.К.** Драма жанры мен драма тілінің сипаттары
- Нәбиева Г.С., Ибраева Ж.К.** Субординативті билингвизм жағдайындағы тілдік бәсекелестік..... 84
- Nabiyeva G., Ibrayeva Zh.** Language competition in the conditions of subordinative bilingualism
- Нұрғали С.** Құрмалас сөйлемнің қалыптасу тарихы мен дамуы жайлы зерттеулер..... 90
- Nurgali S.** Research on the history of the formation and development of complex sentences
- Nurgali S.** The development of morphology in historical grammatical works..... 98
- Нұрғали С.** Тарихи грамматикалық еңбектердегі морфологиялық тұлғалардың дамуы
- Madiyeva G., Uzakbayeva Z.** The concept of brand as a language sign..... 103
- Мәдиева Г.Б., Ұзақбаева З.А.** Бренд концепциясы тіл белгісі ретінде
- Mambetova M., Kalbyrova T.** Official business cliché (on the material of the kazakh language)..... 107
- Мамбетова М.К., Калбирова Т.Н.** Ресми-іскери клише (қазақ тілі материалы бойынша)
- Оразбаева Ф.Ш.** Ғалым мұрасы – рухани қазына..... 112
- Orazbaeva F.** A scientist's heritage is a spiritual value
- Оразбаева Ф.Ш.** Айтылым әрекетіндегі сөздің қатысымдық қызметі..... 117
- Orazbaeva F.** Communicative function of the word in the speaking
- Оразалиева Э.Н.** Мәдени-эстетикалық таным – адам капиталының сапалы негізі..... 123
- Orazaliyeva E.** Cultural and aesthetic knowledge - a qualitative basis of human capital
- Мамедова Б.Г.** Лингвистическая идентичность и семантические триггеры Тони Моррисон и Элис Уокер (в контексте афроамериканской идентичности)..... 130
- Mamedova B.** Tony Morrison and Alice Walker's linguistic identity and semantic triggers (in the context of african-american identity)
- Мейірманова Г.С., Кенжеғұлова Ф.Қ.** Мәтін синтаксисіндегі байланыстырушы құралдар..... 134
- Meirmanova G., Kenzhegulova F.** Tools linking in the syntax of the text

**Kazakh National Pedagogical
University named after Abai**

BULLETIN

**Series «Philological sciences»
№1(75), 2021**

Editor in chief

*doctor of pedagogical Sciences, Professor,
Academician of the National Academy of Sciences of
the Republic of Kazakhstan. B.U. Smanov*

Deputy Chief Editor:

*doctor of philology, associate prof. A.V.
Tanzharikova*

Scientific editors:

*doctor of philology, professor B.Abdigaziuly,
doctor of philology, professor S.D. Abisheva,
doctor of philology, professor K.O. Esenova,
doctor of Philology, professor, Academician*

Z.M. Bazarbayeva,

*doctor of Philology, professor,
Academician U.K. Kalizhanov,*

*doctor of Philology, professor,
Academician D.Kamzabekuly,*

doctor of Philology, professor, Academician

Sh.Kurmanbayev,

doctor of pedagogical Sciences F.Sh. Orazbayeva,

doctor of Philology, professor L.V. Safronova,

doctor of Philology, professor G.B. Madieva,

doctor PhD, assoc. Professor A.K. Zhundibayeva,

doctor PhD, acting assoc.professor G.S. Karimova,

doctor PhD, acting assoc.professor D.A. Sabirova.

Members of the international editorial board:

doctor of philology, professor

U.M. Bakhtikireeva (Russia),

doctor PhD, professor I.Z. Belobrovtsseva (Estonia),

candidate of Philological Sciences,

Associate Professor O.V. Kaspers (Germany),

PhD E.Hoffmann (Austria),

Professor A.Kudyma (USA),

doctor of philology, professor

A.K. Kiklevich (Poland),

doctor of Philology, Professor

G.L. Nefagina (Poland),

master's Degree, Professor Nonako Susumu (Japan),

doctor of pedagogical sciences, professor

A.Muratov (Kyrgyzstan),

doctor of philology Sema Aslan Demir (Turkey),

PhD, Professor I.Barclay (USA),

doctor of pedagogical Sciences, Professor

Zhang Dingying (China),

doctor of pedagogical Sciences, Professor

Chan Din Lam (Vietnam)

Executive Secretary:

doctor PhD, acting assoc.professors

A.M. Nurbayeva

©Kazakh National Pedagogical University named
after Abai, 2021

Registered in the Ministry of Culture and Information
of the Republic of Kazakhstan 8 May 2009
№10109-Zh/Ж

Signed in print 28.04.2021.
Format 60x84 1/8. Volume 51.75
teaching and publishing lists.
Number of copies 300. Order 110.

050010, Almaty, Dostyk avenue 13,
KazNPU named after Abai

Publishing House «Ulagat» of the Kazakh National
Pedagogical University named after Abai

Мусатаева М.Ш., Дюсенова Д.С. Роль русского языка как
учебного предмета в формировании ключевых
компетенций обучающихся..... 140
Mussatayeva M., Dyussenova D. The role of the russian
language as a learning subject in the formation of the key
competences of students

Сеидомарова С.Н. Синтаксический концепт бытия
признака объекта..... 147
Seidomarova S. Syntactic concept of being an object attribute

Сембаева А.Г., Ескермесова Г.А. Поэтикалық тілдің
нейролингвистикалық бағдарламалық сипаты..... 155
Sembaeva A., Eskemesova G. Neuro-linguistic programmatic
nature of poetic language

Сұлтанбек К., Шадкам З. Араб әріптерімен жазылған
еңбектерді транскрипциялау мәселесі..... 162
Sultanbek K., Shadkam Z. The problems of the transcription
an arabographic works

Тымболова А.О., Айдарқызы А. Каламбурдың тілдік
табиғаты..... 169
Tymbolova A., Aidarkyzy A. The linguistic nature of pun

ӘДЕБИЕТТАНУ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ LITERATURE

Абишева С.Д., Серикова С.К. Қ. Мырзалиевтің “Табиғат”
Өлеңдеріндегі Поэтикалық адресаттың құрылымы мен
мағынасы..... 175
Abisheva S., Serikova S. Structure and semantics of the
addressee in the “Natural” poems of K.Myrzaliyev

Адиширинов К.Ф. Литературная критика XX века о
Накама: объективная и ошибочная..... 182
Adishirinov K. Twentieth-century literary criticism of
Nakama: objective and erroneous

Айтимов М.К., Каримова Г.С. Ақындар айтысындағы
ұлттық - азаматтық көзқарастар – қазақ әдебиеті
тарихының дәстүрлі арнасы..... 187
Aitimov M., Karimova G. National and civil views in aitys of
poets - a traditional sphere of the history of kazakh literature

Айтимов М.К., Найманбаев А.А. Қазіргі қазақ
прозасындағы алаш қайраткерлерінің көркем бейнесі..... 193
Aitimov M., Naimanbayev A. Artistic images of alash figures
in modern kazakh prose

Әкімбек А., Исламбаева З.У. “Абай” спектаклінің жаңа
оқылымы (Қ.Қуанышбаев атындағы мемлекеттік
академиялық қазақ музыкалық драма театрының мысалында) 200
Akimbek A., Islambayeva Z. New reading of the play
“Abay”(on the example of the state academic Kazakh music
and drama theater named after K.Kuanyshbayev)

Аскаророва С.А., Болтабекова А.А. Features of using stylistic
devices in prose..... 205
Аскаророва С.А., Болтабекова А.А. Прозадағы
стилистикалық айшықтардың қолдану ерекшеліктері

Байболов А.У. Вопросы национального кода в рассказах Бахытжана Канапьянова.....	209
Baybolov A. The national code in the stories of Bakhytzhан Канаруанов	
Байшукурова Г.Ж., Койшыманова Г.Ж. Система ценностей в казахских пословицах (на материале “Слов назиданий” Абая).....	214
Baishukurova G., Koishymanova G. The system of values in kazakh proverbs (based on the material of "Words of edification" by Abai)	
Жанбершиева Ұ.Н. Қарасақал Ерімбет Көлдейбекұлы толғау-термелеріндегі ғибраттық ойлар.....	219
Zhanbershiyeva U. Instructive thoughts in the songs of meditation (tolgay terme) of Karasakal Erimbet Koldeibekuly	
Жетібай Р.Қ. “Көне жұрт” әңгімесіндегі кейіпкердің дәріменсіздік эстетикасы.....	223
Zhetibay R. Aesthetic impermanence hero story “Көне жұрт”	
Зайкенова Р., Сағымбекова Ф. “Абай жолы” роман-эпопеясындағы көркем концепт.....	229
Zaikanova R., Sagymbekova F. Artistic concept in the epic novel “Path of Abay”	
Иманғали Ө. Несіпбек Дәуітайұлы “Айғыркісі” әңгімесінің көркемдік әлемі.....	233
Imangali O. The artistic world of Nesipbek Dautayuly's story “Айғыркісі”	
Қабылов Ә. Оспанхан Әубәкіров стиліндегі ирония.....	239
Kabylov A. Irony in the style of Ospanhan Aubakirov	
Құлахметова Р.М. Түркі ойшылдарының әлеуметтік-саяси көзқарастары қарым-қатынастың негізі ретінде.....	244
Kulakhmetova R. Socio-political views of turkish thinkers as a basis of relations	
Мамедова Б.Г. (Бардали) Исторические поэмы периода независимости Азербайджана.....	251
Mamedova B. Historical poems of the period of independence of Azerbaijan	
Нурланова А.Н., Мешимбаева Б.Ш. Абай мен Шәкәрімді тоғыстырған ар ілімі.....	257
Nurlanova A., Meshimbaeva B. The conscience that united Abay and Shakarim	
Оралова Г.С. Ерімбет Көлдейбекұлының айтыстағы орны..	261
Oralova G. Yerimbet Koldeybekuly's role in aitys	
Орда Г.Ж., Асқарова Г.С. Қазіргі қазақ балалар әдебиетіндегі дәстүр ұласуы.....	268
Orda G., Askarova G. Continuity of traditions of kazakh children's literature	
Сағанаева А.А., Шаханова Р.А. Развитие мировой детской литературы.....	275
Saganaeva A., Shakhanova R. Development of world children's literature	

Seitenova A., Bolatova G. Conceptual significance of the array of colours in a work of fiction.....	280
Сейтенова А.Е., Болатова Г.Ж. Көркем шығармадағы түстер палитрасының концептуалды мәні	
Семейова А., Хожамбердиев О.К. Мәтінді оқу үдерісіндегі сөз әрекеттілігі арқылы актерлер мен режиссерлерді мамандыққа тәрбиелеу мәселесі.....	286
Semeiova A., Khozamberdiyev O. The problem of educating actors and directors in the profession through the interaction of words in the process of reading texts	
Tussupova A., Shomshek A. The study of a work of fiction in the literary aspect.....	292
Тусупова А.К., Шөмшек А.Н. Көркем шығарманы әдеби аспектіде зерттеу	
Тұрғынов Е.С. Алғашқы оқу құралдары: Алаш ағартушылары және Бейімбет Майлин.....	297
Turgunov Ye. The first textbooks: the enlighteners of Alash and Beimbet Mailyn	
Хавайдарова М.М., Екибаева А.А. К определению понятия “читательская компетенция” и дифференциации ее дескрипторов.....	303
Khavaidarova M., Ekibaeva A. To the definition of the concept of "reading competence" and the differentiation of its descriptors	
Хожамбердиев О.К., Серікбаева Б. Прозалық шығармалардың даму тарихы.....	310
Khozamberdiyev O.K., Serikbayeva B. History of the development of prose works	
Шаханова Р.А., Саганаева А.А. Своеобразие детской литературы России.....	317
Shakhanova R., Saganaeva A. The peculiarity of children's literature in Russia	
ПЕДАГОГИКА МЕН ӘДІСТЕМЕ МӘСЕЛЕЛЕРІ ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ И МЕТОДИКИ PEDAGOGI AND METHODOLOGI PROBLEMS	
Baltabayeva N., Yerkinbekova A. Features of the use of methods and technologies in teaching the subject of literature....	324
Балтабаева Н.С., Еркінбекова А.Т. Әдебиет пәнін оқытуда әдіс-технологияларды пайдалану ерекшеліктері	
Бекишева Р.И. Преподавание русского языка студентам-юристам в онлайн формате.....	329
Bekisheva R. Online teaching of Russian language to law students	
Ермекбаева Г.С., Алиева М.Б. Текст по специальности как важная единица обучения русскому языку в вузе.....	333
Yermekbayeva G., Alieva M. Text on specialty as an important unit of teaching russian language at the university	
Yermekbayev M., Koishibaeva N. Pedagogical aspects of the formation linguistic and cultural competence.....	339
Ермекбаев М.А., Қойшыбаева Н. Оқушылардың тілдік-мәдени құзіретін қалыптастырудың педагогикалық негіздері	

Жолдасова А.А., Хайргельдина А.К. Использование технологии “письмо и мышление” как способ развития критического мышления при изучении дисциплин общеобразовательного цикла.....	344
Zholdassova A., Khaireldina A. Use of “letter and thinking” technology as a method for developing critical thinking in studying disciplines of the general educational cycle	
Koishibaeva N., Esim U. Linguistic aspects of the formation linguistic and cultural competence.....	349
Қойшыбаева Н., Есім У.А. Оқушылардың тілдік-мәдени күзіретін қалыптастырудың лингвистикалық негіздері	
Кулахметова М.С. Ағылшын тілінің лингвомәдени аспектілерін оқытудың лингводидактикалық ерекшеліктері..	354
Kulakhmetova M. Linguodidactic features of teaching linguistic and cultural aspects of the english language	
Нурпеисова С.К. Применение инновационных технологий обучения в формировании познавательной активности студентов.....	360
Nurpeissova S. Application of innovative teaching technologies in forming cognitive activity of students	
Османова З., Сейсенбаева Ж.А. Жобалап оқыту технологиясының ғылыми негізі.....	365
Osmanova Z., Seysenbayeva Zh. Scientific basis of project-based learning technology	
Рахметова Р.С., Назарбекова А.А. Этномәдени бірліктерді оқытудағы этнопсихолингвистикалық тәсілдердің тиімділігі....	370
Rakhmetova R., Nazarbekova A. Efficiency of ethno psycholinguistic approaches in teaching ethno-cultural units	
Сейсенбаева Ж.А. Жаңартылған білім беру мазмұнында қазақ әдебиеті сабақтары арқылы оқушының тілін дамыту...	374
Seysenbayeva Zh. Development of the student's language through lessons of Kazakh literature in the updated content of Education	
Smailova F., Zharakov S. Retrospective analysis of didactic principles and methods of teaching a foreign language.....	379
Смаилова Ф.И., Жапаков С.И. Дидактикалық принциптер және шет тілін оқыту әдістерін ретроспективтік талдау	
ЖУРНАЛИСТИКА ЖУРНАЛИСТИКА JOURNALISM	
Аймағамбетова М.М., Садыкова А.К. Қазақстанның медиа дискурсындағы мәдени код.....	386
Aimagambetova M., Sadykova A. Cultural code in the media discourse of Kazakhstan	
Мамбетова М.К., Таубалдиев М.Е. Телевизиялық журналистика терминдерінің қазіргі қазақ тіліндегі орны.....	393
Mambetova M., Taubaldiyev M. The place of tv journalism terms in the modern kazakh language	

Ospanova U., Shakenova M. Media impact typology in scientific discourse.....	398
Оспанова У.А., Шакенова М.Т. Ғылыми мәтінде бұқаралық ақпарат құралдарының әлеуметке әсерін түрге бөлу	
Sultanbayeva G., Lozhnikova O. Digital transformation in the Kazakhstan.....	405
Султанбаева Г., Ложникова О. қазақстандағы цифрлық трансформация	
АУДАРМАТАНУ ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЕ TRANSLATION	
Ashirova B., Nabidullin A. The role of cultural-cognitive aspect in the process of translation.....	415
Аширова Б.С., Набидуллин А.С. Аударма процесіндегі мәдени-танымдық аспектінің рөлі	
Авторлар туралы мәлімет	406
Our authors	406
Сведения об авторах	406

Білім және ғылым саласындағы бақылау Комитеті Алқасының (2003 жылғы 26 маусым №433-3 ж бұйрығы) шешімі негізінде Абай атындағы ҚазҰПУ-нің Хабаршы журналының “Филология ғылымдары” сериясын филология ғылымдары бойынша диссертациялардың негізгі ғылыми нәтижелерін жариялайтын басылымдар тізбесіне енгізілгені туралы хабарлайды.

На основании решения Комитета по контролю в сфере образования и науки (приказ №433-3 ж от 26 июня 2003 г.) Вестник КазНПУ им. Абая, серия “Филологические науки” внесен в перечень изданий для публикаций основных научных результатов диссертаций по филологическим наукам.

On the basis of decision of Committee for control in sphere of education and science (order №433-3 ж from June 26.2003) Bulletin of Abai Kazakh national pedagogical university, series “Philological sciences” is included into the list of issues to publish the basic scientific results of dissertation of philological sciences.